

ХИЖНЯК

МИКОЛА ІВАНОВИЧ

до 75-річчя від дня народження

З квітня 2011 р. виповнилося 75 років від дня народження та 55 років трудової, лікарської, наукової, педагогічної та громадської діяльності видатного вченого-гігієніста і організатора санітарно-епідеміологічної служби доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Миколі Івановича Хижняка.

М.І. Хижняк народився в селянській сім'ї у селі Червоному (хутір Причиське) Яготинського району Київської області. У 1962 р. закінчив Київський медичний інститут ім. О.О. Богомольця за спеціальністю "Санітарно-гігієнічна справа". Після закінчення інституту працював на керівних посадах санітарно-епідеміологічної служби Київщини. У 1973 р. під керівництвом академіка Л.В. Громашевського і професора М.О. Романенка М.І. Хижняк захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук "Санітарно-гельмінтологічна оцінка роботи Бортицької зрошувальної системи", яка стала вагомим внеском у вирішення проблеми зниження захворюваності населення

геогельмінтозами в зонах функціонування зрошувальних систем в Україні.

У 1976 р. М.І. Хижняк був призначений на посаду головного лікаря Київської обласної СЕС, яка під його керівництвом, стала школою передового досвіду з багатьох напрямків роботи органів державного санітарно-епідеміологічного нагляду в колишньому СРСР. Там за участю Миколі Івановича було створено Музей санітарно-епідеміологічної служби Київської області та започаткував проведення щорічних науково-практичних конференцій за участю фахівців з інших республік. У 1981 р. Микола Іванович перейшов на роботу до Республіканської СЕС МОЗ України. Враховуючи великий досвід практичної роботи в СЕС різних рівнів, його залучали до роботи в санітарно-епідеміологічні управління МОЗ СРСР та МОЗ УРСР.

У 1983 р. на запрошення директора Всесоюзного науково-дослідного інституту гігієни і токсикології пестицидів, полімерів і пластичних мас МОЗ СРСР професора А.В. Павлова М.І. Хижняк переходить на наукову роботу. Свої перші кроки в науковій діяльності він зробив на посаді старшого наукового співробітника в лабораторії системних досліджень стану здоров'я населення (керівник — доктор медичних наук В.І. Польченко). За його безпосередньої участі були розроблені "Програма вивчення дії пестицидів і регуляторів росту рослин на стан здоров'я населення" та тимчасові методичні рекомендації для науково-дослідних і медичних інститутів. М.І. Хижняк надавав науково-методичну допомогу в проведенні досліджень в Росії (Ставропольський, Краснодарський краї, Саратовська область), Азербайджані, Молдові і Вірменії. Ця програма, як і результати проведених досліджень, отримали високу оцінку Колегії МОЗ СРСР.

У 1986 р. М.І. Хижняк успішно захистив докторську дисертацію на тему "Наукове обґрунтування охорони навколишнього середовища і здоров'я населення при сільськогосподарському використанні стічних вод", яка була фундаментальним гігієнічним дослідженням у вивченні впливу землеробських полів зрошення на виникнення і перебіг інфекційних та паразитарних хвороб. Матеріали наукових досліджень, проведені М.І. Хижняком, послужили підґрунтям для підготовки за його участі санітарних правил, методичних вказівок та гігієнічних рекомендацій щодо землеробських полів зрошення, монографій "Гігієнічна оцінка землеробських полів зрошення" (1975 р.), "Біологічне забруднення навколишнього середовища та здоров'я людини", (1992 р.), "Санітарно-епідеміологічні основи очищення тваринницьких стоків ґрунтом", (1990 р.) та "Санітарно-епідеміологічні основи очищення стічних вод ґрунтом", (1993 р.) тощо.

У 1989 р. М.І. Хижняк був обраний за конкурсом керівником відділення з вивчення соціально-гігієнічних факторів, а згодом — керівником відділення вивчення стану здоров'я населення Київського науково-дослідного інституту соціальної гігієни та управління охороною здоров'я МОЗ УРСР. В 1991 р. М.І. Хижняк одержав атестат професора, а в 1994 р. був обраний дійсним членом Нью-Йоркської академії наук.

З 1995 р. наукова діяльність М.І. Хижняка пов'язана з вивченням стану здоров'я військовослужбовців Збройних сил України: спочатку на посаді провідного наукового співробітника, а з 1996 р. професора кафедри військово-профілактичної медицини Української військово-медичної академії МО України. Глибокі знання та великий практичний досвід роботи дають змогу Миколі Івановичу на високому рівні проводити в Академії педагогічну, методичну та наукову роботу з військової гігієни, епідеміології та екології. Як спеціаліст високої кваліфікації в сфері загальної і військової гігієни та екології, він зробив вагомий внесок у справу збереження і зміцнення здоров'я військовослужбовців, удосконалення системи санітарно-епідеміологічного нагляду в Збройних Силах України.

Наукова діяльність М.І. Хижняка відрізняється виключною багатогранністю. Широкий погляд на методологію вивчення стану здоров'я населення дав йому можливість ще на початку наукової діяльності визначити своє кредо “Навколишнє середовище — здоров'я населення”. Майже всі результати досліджень М.І. Хижняка мають пряме або опосередковане відношення до практики охорони здоров'я і знаходять в ній своє застосування. По праву його можна назвати одним із небагатьох учених-гігієністів, хто протягом своєї наукової діяльності ніколи не зраджував основній власній меті — збереження здоров'я людини.

За період своєї науково-практичної діяльності М.І. Хижняк опублікував понад 650 наукових та навчально-методичних праць з різних проблем

гігієни, епідеміології, екології, соціальної гігієни і організації охорони здоров'я, в тому числі 18 монографій, книг, 5 підручників та 6 навчальних посібників. Навчальний посібник “Здоров'я людини та екологія”, 1995 р. (у співавторстві з проф. А.М. Нагорною) був визнаний одним з кращих серед поданих на конкурс, організований Фондом “Відродження” в рамках Програми “Трансформація гуманітарної освіти в Україні”.

Професором М.І. Хижняком створено наукову школу з соціальної медицини та гігієни, підготовлено 44 докторів і кандидатів медичних наук. Він бере активну участь у громадському житті — є членом Вченої ради Української військово-медичної академії, членом спеціалізованої Вченої ради з присудження наукових ступенів кандидатів і докторів наук зі спеціальної тематики при Українській військово-медичній академії, членом редакційних колегій журналів “Військова медицина України”, збірників наукових праць “Військова охорона здоров'я” та “Сучасні аспекти військової охорони здоров'я” і ряду інших видань.

За самовіддану працю М.І. Хижняку присвоєно Почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України” (2005 р.), він нагороджений медалями (1970, 1982, 1988 рр.), знаками (1973, 1975 рр.), 12 відомчими медалями і знаками та багатьма почесними грамотами.

Сердечно вітаємо Миколу Івановича Хижняка з ювілеєм, бажаємо йому доброго здоров'я і подальших успіхів у його плідній науковій та педагогічній діяльності.

*Міністерство охорони здоров'я України
Міністерство оборони України
Військово-Медичний Департамент
Українська військово-медична академія*

*Редакція журналу щиро вітає
Миколу Івановича з ювілеєм, бажає доброго
здоров'я, гарного настрою, творчої наснаги
і довгих років плідної праці!*